

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાત હાઈકોર્ટમાં

સ્પેશ્યલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૬૮૮૬/૨૦૦૧

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી બેલા એમ. ત્રિવેદી

સહી/-

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	હા
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની શુદ્ધ નકલ જોવા માંગે છે?	હા
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ	ના

	નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	
--	-----------------------------	--

=====

પાટણ નગરપાલિકા – અરજદાર(ઓ)

વિરુદ્ધ

સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત અને જ – સામાવાળા(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં.૧ તરફે શ્રી એસ.એન. શેલત, સિનિયર વકીલ સાથે શ્રી શિવાંગ એમ. શાહ, વકીલ

સામાવાળા(ઓ) નં.૧ તરફે શ્રી વેણુગોપાલ પટેલ, આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર

સામાવાળા(ઓ) નં.૪ તરફે શ્રી ધવલ સી. દવે, સિનિયર વકીલ સાથે શ્રી ધવલ એન. વકીલ, વકીલ

સામાવાળા(ઓ) નં.૫ તરફે શ્રી એમ.જે. મહેતા, વકીલ

સામાવાળા(ઓ) નં.૪ તરફે શ્રી રાકેશ આર. પટેલ, વકીલ

સામાવાળા(ઓ) નં.૨ ૩ તરફે રૂલ બજાવવામાં આવેલ.

સામાવાળા(ઓ) નં.૨ ૩ તરફે ડિરેક્ટ સર્વિસ દ્વારા રૂલ બજાવવામાં આવેલ.

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી બેલા એમ. ત્રિવેદી

તારીખ: ૨૨/૧૨/૨૦૧૬

મૌખિક ચુકાદો

૧. હાલની અરજી અરજદાર- પાટણ નગરપાલિકા દ્વારા સામાવાળા નં.૨- કલેક્ટર, પાટણ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૩૦.૦૫.૨૦૦૧ ના હુકમ (એનેક્ષર-એ) તેમજ સામાવાળા નં.૧- સ્ટેટ ગવર્નમેન્ટના તારીખ ૨૧.૦૩.૨૦૦૧ ના પત્ર/ હુકમ, કે જેના અનુસંધાને કલેક્ટરે તારીખ ૩૦.૦૫.૨૦૦૧ નો સદર હુકમ પસાર કર્યો હતો, તેને પડકારીને દાખલ કરવામાં આવેલ છે. અરજદારે કોર્ટના તારીખ ૧૮.૧૧.૨૦૧૦ ના હુકમ મુજબ અરજ ખંડમાં સુધારો કર્યો હતો, જેના દ્વારા અરજદારે રાજ્ય સરકાર દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૭.૦૮.૨૦૦૦ તેમજ ૦૮.૦૧.૨૦૦૧ ના વાદગ્રસ્ત નિર્ણય (એનેક્ષર-આઈ) ને પણ પડકાર્યો છે.

૨. પક્ષકારોના વિદ્વાન કાઉન્સેલને સાંભળ્યા પછી, એવું જણાય છે કે અગાઉ પાટણ નગરપાલિકાના પ્રમુખ એવા એક શ્રી કે.સી. પટેલ દ્વારા સ્પેશ્યલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૫૫૦૩/૧૯૯૭ જાહેર હિતની અરજીના સ્વરૂપમાં દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેમાં પાટણ શહેરમાં આવેલી સર્વે નં.૨૨૪૯ ધરાવતી અને

૩૦૨.૦૪ ચો. મીટર માપની જમીન એક નારણભાઈ મોહનભાઈ પટેલ- કે જેઓ અત્રેના સામાવાળા નં.૪ છે, અને જેઓ અગાઉની અરજીમાં સામાવાળા નં.૩ હતા, તેઓને ફાળવતા કલેક્ટર, મહેસાણા દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૬.૦૭.૧૯૯૭ ના હુકમને પડકારવામાં આવ્યો હતો.

૩. સદર અરજીમાં ઉઠાવવામાં આવેલો મુખ્ય વાંધો એ હતો કે, શું સર્વે નં.૨૨૪૯ ધરાવતી જમીન સરકારી જમીન હતી કે પાટણ નગરપાલિકામાં નિહિત થઈ હતી. ડિવિઝન બેન્ચે સંબંધિત પક્ષકારો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધાઓને ધ્યાને લીધા પછી તારીખ ૨૦.૦૧.૧૯૯૮ ના રોજ નીચે મુજબનો હુકમ પસાર કરીને સદર અરજીનો નિકાલ કર્યો હતો,

"૯. એવી દલીલ આગળ વધારવા માટે શ્રી સચ્ચિદાનંદ પાંડે અને અન્ય વિરુદ્ધ ધ સ્ટેટ ઓફ વેસ્ટ બેંગાલ અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૧૯૮૭ એસ.સી. ૧૧૦૯ માં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયનો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો કે જ્યારે સરકાર દ્વારા તમામ સામગ્રી ધ્યાને લેવામાં આવી હોય, ત્યારે જ્યાં સુધી અને જ્યાંલગી બદલ્લો પ્રસ્થાપિત ન થાય ત્યાં સુધી આ કોર્ટે દખલ કરવાની નથી. આ કેસમાં સરકારે પક્ષકારો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા કોઈપણ મુદ્દાઓને ધ્યાને લીધા ન હતા. કલેક્ટરે હકીકતોની ખોટી સમજણ પર ત્રીજા સામાવાળાને જમીન ફાળવતા હુકમો પસાર કર્યા હતા. તેથી અમે ઠરાવીએ છીએ કે કલેક્ટર દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ હુકમ ટકી શકે નહીં અને હુકમ કરીએ છીએ કે આ ચુકાદામાં ઉપર મુજબ કરવામાં આવેલા અવલોકનોના પ્રકાશમાં સરકાર દ્વારા સમગ્ર બાબતને નવેસરથી

ધ્યાને લેવામાં આવવી જોઈએ. ત્રીજા સામાવાળા દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા દાવાઓને ધ્યાને લેતી વખતે, નગરપાલિકા દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધાઓને કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના પાલનમાં, તેના તમામ પાસાઓમાં ધ્યાને લેવામાં આવવા જોઈએ.

૧૦. ઉપર જે જણાવવામાં આવ્યું છે તેના દૃષ્ટિગત, અમે આ અરજી મંજૂર કરીએ છીએ, એનેક્ષર એ પરના હુકમને રદબાતલ અને બાજુ પર રાખીએ છીએ અને પાટણ શહેરના સર્વે નં.૨૨૪૯ માં સમાવિષ્ટ જમીનની ફાળવણીને લગતા મુદ્દાની કાયદા મુજબ વિચારણા કરવા માટે સમગ્ર મુદ્દો સરકારને પાછો મોકલીએ છીએ."

૪. અગાઉની અરજીમાં ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા આપવામાં આવેલા ઉપરોક્ત નિર્દેશો હોવા છતાં, કલેક્ટરે મહેસૂલ વિભાગ દ્વારા કરવામાં આવેલા તારીખ ૨૧.૦૨.૨૦૦૦ ના હુકમ/ સંદેશાવ્યવહારનો સંદર્ભ આપીને તારીખ ૩૦.૦૫.૨૦૦૧ ના હુકમ થકી સામાવાળા નં.૪ ને જમીનની ફાળવણી કરી હતી. મહેસૂલ વિભાગના સેક્શન ઓફિસરના કલેક્ટરને સંબોધિત સદર તારીખ ૨૧.૦૨.૨૦૦૦ ના હુકમ/સંદેશાવ્યવહાર (એનેક્ષર-આર૮) પરથી એ ફલિત થાય છે કે સામાવાળા નં.૧ એ તારીખ ૨૦.૦૧.૧૯૯૮ ના હુકમમાં ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્દેશોનું પાલન અથવા અનુપાલન કર્યું ન હતું. જોકે સરકારને સદર ચુકાદામાં કરવામાં આવેલા અવલોકનોના પ્રકાશમાં સમગ્ર બાબતને નવેસરથી ધ્યાને લેવા અને સામાવાળા નં.૪ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા

દાવાને ધ્યાને લેતી વખતે, કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના પાલનમાં પાટણ નગરપાલિકા દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધાઓને ધ્યાને લેવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો તેમ છતાં, સામાવાળા નં.૧ એ સદર નિર્દેશોની સંપૂર્ણ અવગણના કરીને સામાવાળા નં.૪ ની તરફેણમાં હુકમ પસાર કર્યો હતો.

પ. ઉપરોક્ત બાબતોના દષ્ટિગત, કોર્ટ તારીખ ૦૬.૧૨.૨૦૧૬ ના હુકમ થકી મહેસૂલ વિભાગના સચિવને એ સમજાવતું સોગંદનામું દાખલ કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો કે તારીખ ૨૧.૦૨.૨૦૦૦ ના સંદેશાવ્યવહારમાં સમાવિષ્ટ નિર્ણય લેતા પહેલા ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા જારી કરવામાં આવેલા નિર્દેશોનું પાલન શા માટે કરવામાં આવ્યું ન હતું. સદર હુકમના દષ્ટિગત, મહેસૂલ વિભાગના અગ્ર સચિવ શ્રી કે. શ્રીનિવાસને સોગંદનામું દાખલ કર્યું છે. જોકે સોગંદનામામાં એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે હાઈકોર્ટના હુકમોનો અનાદર કરવાનો કોઈ ઈરાદો ન હતો, અગાઉના હુકમમાં ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા જારી કરવામાં આવેલા નિર્દેશોનું પાલન શા માટે કરવામાં ન આવ્યું તે અંગે કોઈ ખુલાસો આપવામાં આવ્યો નથી. આ અંગે સોગંદનામું દાખલ કરવા માટે સંબંધિત સચિવ, મહેસૂલ વિભાગને આ કોર્ટ દ્વારા ખાસ નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો, તેમ છતાં સરકાર દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા વાદગ્રસ્ત હુકમને વાજબી ઠરાવવા માટે જ સોગંદનામું દાખલ કરવામાં આવ્યું છે. સદર સોગંદનામાના વલણ પરથી, એવું જણાય છે કે સંબંધિત સચિવે તારીખ ૨૧.૦૨.૨૦૦૦ નો વાદગ્રસ્ત હુકમ પસાર કરતી વખતે ડિવિઝન બેન્ચના નિર્દેશોનું પાલન શા માટે કરવામાં ન આવ્યું તે સમજાવ્યા

વિના કલેક્ટર, પાટણના ચીટનીસ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા વળતા સોગંદનામાની વિગતોનો પુનરોચ્ચાર કર્યો છે. સદર હુકમમાં એવો કોઈ જ ઉલ્લેખ નથી કે પાટણ નગરપાલિકા દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધાઓને કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના પાલનમાં ધ્યાને લેવામાં આવ્યા હતા. નોંધનીય છે કે કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમોનું પાલન કરવામાં આવે અથવા તો તેને ઉપલા ફોરમ સમક્ષ પડકારવામાં આવે તેવી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે. જો સામાવાળા નં.૧ સ્પેશ્યલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૫૫૦૩/૧૯૯૭ માં ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા અગાઉના હુકમથી નારાજ હતા, તો તેઓએ તેને ઉપલા ફોરમ સમક્ષ પડકારવો જોઈતો હતો, પરંતુ જો પડકારવામાં ન આવ્યો હોય તો તેનું પાલન કરવું જરૂરી હતું. સામાવાળા નં.૧ ને તેનો અનાદર કરવાની પરવાનગી આપી શકાય નહીં.

૬. ઉપરોક્ત બાબતોના દૃષ્ટિગત, અરજદાર તરફે વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી એસ.એન. શેલત અને સામાવાળા નં.૪ તરફે વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી ધવલ સી. દવેએ વ્યાજબી રીતે એવી રજૂઆત કરી છે કે જો સરકારને બંને પક્ષકારોને સુનાવણીની વાજબી તક આપ્યા પછી નવેસરથી મુદ્દો નક્કી કરવાનો અને પ્રશ્નવાળી જમીન પરના તેમના દાવાઓનો કાયદા મુજબ નિર્ણય કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે તો તેઓને કોઈ વાંધો નથી. જોકે, શ્રી શેલતે વિનંતી કરી કે વાદગ્રસ્ત હુકમને વાજબી ઠેરવતું સોગંદનામું દાખલ કરનાર સચિવ, મહેસૂલ

વિભાગને નિર્દેશ આપવાને બદલે, મુખ્ય સચિવને યોગ્ય નિર્દેશો આપવામાં આવે.

૭. આવા સંજોગોમાં, ગુજરાત સરકારના મુખ્ય સચિવને નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે તેઓ પોતે આ બાબત નવેસરથી નક્કી કરે અથવા તેઓ મહેસૂલ વિભાગના અગ્ર સચિવની સમકક્ષ પોસ્ટ ધરાવતા અન્ય કોઈ અગ્ર સચિવને નિર્દેશ આપી શકે છે, પરંતુ મહેસૂલ વિભાગના અગ્ર સચિવ કે જેમણે સોગંદનામું દાખલ કર્યું છે તેમના દ્વારા નહીં, કે સ્પેશ્યલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૫૫૦૩/૧૯૯૭ માં પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૨૦.૦૧.૧૯૯૮ ના હુકમમાં ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્દેશો મુજબ નવેસરથી આ બાબતનો નિર્ણય બને તેટલી ઝડપથી અને આજથી છ મહિનાથી વધુ સમય ન લાગે તે રીતે કરે.

૮. કેસની હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, કેસના ગુણદોષ પર કોઈ અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યા વિના, સામાવાળા નં.૧ દ્વારા આજથી ચાર અઠવાડિયાની અંદર આ કોર્ટની રજિસ્ટ્રીમાં જમા કરાવવાના રૂ.૫૦,૦૦૦/- (અંકે રૂપિયા પચાસ હજાર પૂરા) ના ખર્ચ સાથે અરજી મંજૂર કરવામાં આવે છે. વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર તાત્કાલિક ગુજરાત સરકારના મુખ્ય સચિવને આ હુકમની જાણ કરશે. આ હુકમની એક નકલ વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડરને તેમના આગળના સંદેશાવ્યવહાર અને પાલન માટે ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવે. ઉપરોક્ત હદ સુધી રૂલ એબ્સોલ્યુટ કરવામાં આવે છે.

(બેલા એમ. ત્રિવેદી, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.